

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDŲ PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJĄ

2020 m. balandžio 9 d. Nr. 4D-2020/1-352;399
Vilnius

SKUNDŲ ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2020-03-16 ir 2020-03-23 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundus dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – Ministerija) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), 2020-03-13 raštu Nr. (1.23.) 7R-1623 ir 2020-03-22 raštu Nr. (1.23E) 7R-1775 teikiant Pareiškėjui atsakymus.

2. Pareiškėjas skunduose, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] 2020-01-20 prarasdamas paskutinę viltį sužinoti kur palaidotas Pareiškėjo senelis A Pareiškėjas kreipėsi į [...] Teisingumo ministrą [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] 2020-03-13 Pareiškėjas gavo LR Teisingumo ministerijos tarnautojų [...] raštą Nr. (1.23.) 7R-1623, kuriuo atsakoma į Pareiškėjo 2020-01-20 prašymą [...]. [...]“

2.3. „Teisingumo ministerija vilkino atlikti veiksmus [...], [teisingumo ministras] nepasisakė dėl [...] pavaldume ir kontrolės srityje esančių valstybės valdžios institucijų veikos (SAM ir administracinės bylos vilkinimo).“

2.4. Akivaizdu, kad 2020-03-13 Teisingumo ministerija atsakydama į 2020-01-20 prašymą nesilaikė teisės aktuose numatytų terminų, tuo pažeidė Pareiškėjo teisę į gerą administravimą, [...]“

2.5. „[...] 2020-02-13 iš Vilniaus universiteto el. pašto dėžutės [...] kreipiausi į Teisingumo ministeriją ir į ministrą [...] „dėl nerealizuojamų teisių“ adresais: [elvinas.jankevicius@tm.lt]; tminfo@tm.lt; rastine@tm.lt ir siekiau gauti paaiškinimus kodėl negaliu realizuoti teisių [...]. Pašto serverio tm.lt automatinė žinutė pranešė: -> 554.5.7.1 This message has been blocked. 2020-02-13 iš privačios el. pašto dėžutės [...] kreipiausi į Teisingumo ministrą ir Ministeriją adresais [elvinas.jankevicius@tm.lt]; tminfo@tm.lt; rastine@tm.lt [...]. Gavau tą pačią, automatinę pašto serverio tm.lt žinutę: 5545.7.1 This message has been blocked [...]“

2.6. „2020-02-14 kreipiausi į LRV kanceliariją [...]. 2020-02-17 raštu Nr. PSA-193 LRV Kanceliarija persiuntė mano [...] kreipimąsi PSG-519 „dėl informacijos pateikimo“ Teisingumo ministerijai [...]“

2.7. „2020-03-22 iš Teisingumo ministerijos buvo gautas klaidinantis nemotyvuotas atsakymas Nr. (1.23E) 7R-1775 [...]. [...]“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus išsiaiškinti dėl skunduose nurodytų aplinkybių.

4. Kartu su skundais, be kitų dokumentų, pateikta:

4.1. **Regionų apygardos administracinio teismo 2020-01-16 sprendimas administracinėje byloje Nr. <...> (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:**

„[...] Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 84 straipsniu, 86-87 straipsniais, 88 straipsnio 2 punktu, teisėjų kolegija nusprendžia:

Pareiškėjo [...] skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Joniškio rajono savivaldybės administracijos 2019 m. rugsėjo 10 d. rašto Nr. (3.63)8-4333 [...] dalį ir įpareigoti Joniškio rajono savivaldybės administraciją iš naujo išnagrinėti [...] nurodytus klausimus: nurodant, ar Skaistgirio seniūnija turi pareiškėjo kreipimosi raštuose minimą Jurdaičių kaimo laidojimo ir kapų statinių registravimo knygą (žurnalą) (jeigu taip, ar joje yra užfiksuota tiksli pareiškėjo artimo giminaičio palaidojimo vieta, laikas (data), kapo numeris ir pan.); jeigu prašomos informacijos (dokumentų) dėl pareiškėjo artimo giminaičio tikslios palaidojimo vietos, laiko, kapo numerio ir pan. administracijos Skaistgirio seniūnija neturi (negali pateikti pareiškėjui), - paaiškinti to priežastis ir nurodyti pagrindą, dėl kokių priežasčių prašoma informacija (dokumentai) neteiktina, bei instituciją, kuri galėtų pateikti šią informaciją. [...].“

Sprendimas per trisdešimt kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant per Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmus.“

4.2. Pareiškėjo 2020-01-17 kreipimasis elektroniniu paštu, be kita ko, adresuotas Ministerijai (kopija), kuriame kritikuojami Sveikatos apsaugos ministerijos ir teismo veiksmai (neveikimas), bei prašoma: „[...] nedelsiant nurodyti mano mylimo senelio kapo numerį ir vietą: kur tiksliai guli elektrošoku sutrankyti palaikai“, „[...] pasisakyti dėl [...] žinioje esančių institucijų vadovų veiklos“.

4.3. Ministerijos 2020-01-20 pažymoje apie priimtus dokumentus Nr. (1.23)7R-307 (kopija) nurodyta:

„Jūsų prašymas dėl senelio kapo numerio ir vietos gautas 2020-01-20, registruotas 2020-01-20 Nr. 3R-215.“

4.4. Ministerijos 2020-03-13 raštas Nr. (1.23.)7R-1623, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:

4.4.1. „[...] [Ministerijoje] gautas Jūsų prašymas, kuriame prašote nurodyti Jūsų senelio [...] kapo numerį ir vietą, teiraujatės dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir teismo veiksmų bei prašote įvertinti [Ministerijos] valdymo sričiai priskirtų įstaigų vadovų veiklą.“

4.4.2. „[...] [Ministerija] nerenka duomenų, susijusių su mirusiųjų laidojimo vieta. Lietuvos Respublikoje kiekviena savivaldybė jos teritorijoje esančių kapinių registrą rengia ir tvarko atskirai. Todėl dėl informacijos apie Jūsų senelio kapo numerį ir palaidojimo vietą siūlome kreiptis į velionio laidojimo vietos savivaldybės administraciją.“

4.4.3. „[...] galiojantys įstatymai, Vyriausybės nutarimai ir Teisingumo ministerijos nuostatai, [...], nesuteikia [Ministerijai] teisės vertinti konkrečių faktinių aplinkybių, dėl jų priimtų kitų institucijų sprendimų, kuriuos jos priima vykdydamos joms teisės aktais suteiktus įgalinimus. Todėl neturime teisinio pagrindo vertinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos veiksmus ar neveikimą.“

4.4.4. „Savo prašyme aptariate teismo veiksmus, todėl atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teisėjas ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi. [...]. [...] teismai yra savarankiška ir nepriklausoma valstybės valdžia, kuri, vykdydama jai pavestas funkcijas, nėra pavaldi nei įstatymų leidžiamajai, nei vykdomajai valdžiai. Konstitucinės nuostatos draudžia tiek Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui, tiek [Ministerijai], tiek kitoms valstybinės valdžios ir valdymo institucijoms, Lietuvos Respublikos Seimo nariams, valstybės pareigūnams kištis į teisėjų ir teismų veiklą, nes tai pažeistų jų nepriklausomumą ir nešališkumą. [...]. Todėl [Ministerija] negali vertinti Jūsų prašyme minimų teismo veiksmų.“

4.5. Pareiškėjo 2020-02-14 kreipimasis, be kita ko, adresuotas Vyriausybei (kopija), kuriame nurodyta:

4.5.1. „[...] norėjau kreiptis į [Ministeriją], bet [Ministerijos] el. pašto serveriai mano korespondenciją blokuoja ir nepristato mano el. laiškų. [...].“

4.5.2. „Pateikite prašau informaciją apie tai: kur galiu rasti viešai paskelbtas lenteles, kurios kuo geriau parodytų Europos Sąjungos dirketyvų ir jų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitiktį.“

4.6. Vyriausybės kanceliarijos 2020-02-17 raštas Nr. PSA-193, adresuotas Ministerijai ir Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:

„Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, prašome [Ministeriją] pagal kompetenciją išnagrinėti [2020-02-14] prašymą ir atsakyti pareiškėjui.“

4.7. Ministerijos 2020-03-22 raštas Nr. (1.23E) 7R-1775, be kita ko, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:

4.7.1. „[...] [Ministerija] [...] informuoja, kad pareiga teikti atitikties lenteles teisės aktų projektams, kurie perkelia ar įgyvendina direktyvas, yra numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamente (24, 37 punktų nuostatos). Ši informacija viešai skelbiama ir Lietuvos Respublikos Seimo duomenų bazėje, kuri prieinama per tinklalapį www.lrs.lt pasirenkant „Teisės aktų, projektų ir susijusių dokumentų paieška“.

4.7.2. „Atkreipiame dėmesį, kad šioje duomenų bazėje yra ne visos direktyvų ir susijusių nacionalinių teisės aktų projektų atitikties lentelės, ypač dėl seniai priimtų direktyvų. Įpareigojimas teikti atitikties lenteles buvo patvirtintas 2004 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1577, tačiau tuo metu tai buvo daroma kompiuterinės laikmenos ar elektroninio pašto formatu, todėl informacija gali būti pateikta nepilna.“

4.7.3. „Informaciją, kuri susijusi su direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu, galima taip pat rasti šiuose šaltiniuose:

- Tinklalapyje EUR-Lex (prieiga prie Europos Sąjungos teisės) www.eur-lex.europa.eu skiltyje „Nacionalinė teisė ir teismų praktika“ arba prie [bet] kurios direktyvos dokumento lango tame tinklalapyje skiltyje „Perkėlimas į nacionalinę teisę“.

- Tinklalapyje www.manoeuropa.lt skiltyje „ES teisės aktai“.

4.7.4. „Informuojame, kad Jūs kaip siuntėjas (elektroninių laiškų) nesate blokuojamas. Norime atkreipti dėmesį, kad nuo 2017 m. [Ministerijoje] buvo gauti (elektroniniu paštu, pateikti asmeniškai, paštu) ir registruoti 64 Jūsų prašymai ir skundai ir į juos visus buvo atsakyta.“

4.7.5. „Šis [Ministerijos] atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

5.1. **Istatymai:**

5.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

20 straipsnio 3 dalis – „Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas (adresuojama), ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. Informacija Seimo kontrolieriui pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.“

5.1.2. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

3 straipsnio 5 dalis – „Informacija – žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas.“

4 straipsnio 1 dalis – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

6 straipsnis – „Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: [...]; 2) *dokumentų tikslumo* – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; [...].“

15 straipsnio 1 dalis – „Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu: [...]; 2) prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones; [...].“

5.1.3. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...].“

5.1.4. *Teismų įstatyme* nustatyta:

1 straipsnio 1 dalis – „Teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai.“

2 straipsnis – „Teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi nuo kitų valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų ir kitų asmenų.“

5.2. **Vyriausybės teisės aktai:**

5.2.1. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* reglamentuojama:

21 punktas – „Asmuo, prašymą ar skundą teikiantis institucijai elektroniniu paštu, turi jį išsiųsti oficialiu institucijos elektroninio pašto adresu, nurodytu institucijos interneto svetainės pradžios tinklalapyje.“

25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. [...].“

26 punktas – „Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

35 punktas – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...].“

5.2.2. Vyriausybės 1998-07-09 nutarimu Nr. 851 (Vyriausybės 2010-10-13 nutarimo Nr. 1464 redakcija) patvirtintuose *Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

7 punktas – „Teisingumo ministerijos veiklos tikslai yra formuoti valstybės politiką nacionalinės teisinės sistemos plėtros, civilinės teisės, civilinio proceso, baudžiamosios teisės, baudžiamojo proceso, suėmimo, bausmių ir probacijos vykdymo, administracinės teisės, administracinių nusižengimų teisenos, administracinių bylų teisenos, [...], Europos Sąjungos teisės įgyvendinimo koordinavimo, visuomenės teisinio švietimo, [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti bei kontroliuoti šios valstybės politikos įgyvendinimą.“

8 punktas – „Teisingumo ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...]; 8.35. teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja asmenų prašymus ir skundus, priskirtinus ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

6. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1999-12-21 nutarime, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] pagal Konstituciją teismai – savarankiška ir nepriklausoma valdžia. Ši konstitucinė nuostata reiškia, kad teisėjas neprivalo jokiai valstybės institucijai ar pareigūnams pasiaiškinti dėl savo nagrinėjamų bylų, [...]. Teisėjo sprendimus proceso įstatymuose nustatyta tvarka gali peržiūrėti ir pakeisti ar panaikinti tik aukštesnės pakopos teismas. [...]“

7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

7.1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016-02-22 nutartyje (administracinė byla Nr. A-1150-520/2016, be kita ko, nurodyta:

„[...] . [...], atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų. [...]“

7.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-10-08 sprendime (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-940/2013), be kita ko, nurodyta:

„[...] . Atsakovas, nepriimdamas administracinio sprendimo pažeidė teisės aktų reikalavimus, kuriais viešojo administravimo subjektui nustatomi procedūriniai terminai sprendimo priėmimui, tokie terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją. Minėtų terminų pažeidimas nedaro administracinio sprendimo negaliojančiu ar neatleidžia viešojo administravimo subjektą nuo pareigos priimti administracinį sprendimą, tačiau sprendimo nepriėmimo atveju, suinteresuotam asmeniui suteikia teisę kreiptis į teismą su skundu dėl viešojo administravimo subjekto vilkinimo priimant administracinį sprendimą, [...] . [...]“

7.3. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėju 2016-06-01 pasitarime), be kita ko, nurodyta:

„[...] . Viešojo administravimo subjektui praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą administracinio sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo (šiais aspektais žr. 2012 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A520-2327/2012; 2013 m. birželio 13 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A502-940/2013; 2012 m. sausio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-110/2012; [...]). Minėtų terminų pažeidimas neatleidžia viešojo administravimo subjektą nuo pareigos priimti administracinį sprendimą (žr. 2013 m. spalio 8 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A602-1189/2013). [...]“

Tyrimo išvados

8. Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išvados teikiamos Ministerijos pareigūnų veiksmus vertinant atskirai šiais aspektais:

8.1. dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2020-03-13 raštu Nr. (1.23.) 7R-1623 teikiant Pareiškėjui atsakymą;

8.2. dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2020-03-22 raštu Nr. (1.23E) 7R-1775 teikiant Pareiškėjui atsakymą.

*Dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
2020-03-13 raštu Nr. (1.23.) 7R-1623
teikiant Pareiškėjui atsakymą*

9. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai) 7 punkte įtvirtintu teisiniu reglamentavimu, vieni iš pagrindinių Ministerijos veiklos tikslų yra formuoti valstybės politiką nacionalinės teisinės sistemos plėtos, civilinės teisės, civilinio proceso, baudžiamosios teisės, baudžiamojo proceso, suėmimo, baudsių ir probacijos vykdymo, administracinės teisės, administracinių nusižengimų teisenos, administracinių bylų teisenos, Europos Sąjungos teisės įgyvendinimo koordinavimo, visuomenės teisinio švietimo ir pan. srityse bei organizuoti, koordinuoti, kontroliuoti šios valstybės politikos įgyvendinimą.

Ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, be kitų funkcijų, teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja asmenų prašymus ir skundus, priskirtinus Ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus (Nuostatų 8.35 punktas).

Tyrimo metu Seimo kontrolierius nustatė, kad Ministerija 2020-01-20 elektroniniu paštu gavo Pareiškėjo 2020-01-17 kreipimąsi, kuriame Pareiškėjas kritikuoja Sveikatos apsaugos ministerijos bei teismo galimai netinkamus veiksmus (neveikimą), ir prašo Ministerijos pateikti informaciją, susijusią su jo senelio kapo numeriu ir palaidojimo vieta bei „[...]“ pasisakyti dėl [...] žinioje esančių institucijų vadovų veiklos (SAM ir administracinės bylos vilkinimo)“ (pažymos 4.2 ir 4.3 punktai).

Atsižvelgiant į tai, Ministerija 2020-03-13 raštu Nr. (1.23.)7R-1623 pateikė Pareiškėjui atsakymą (pažymos 4.4 punktas).

10. Seimo kontrolierius pažymi, kad Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje reglamentuojama *informacijos* sąvoka, pagal kurią informacija yra laikytinos žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas. Atitinkamai, to paties teisės akto 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintas dokumentų tikslumo principas, reiškiantis, jog pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus (informaciją). Taigi, institucijos (įtraukiant ir Ministeriją) privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams tik tą informaciją (dokumentus), kuria savo veikloje jos disponuoja, vykdydamos viešąsias funkcijas.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 35.2 ir 35.3 punktuose įtvirtintomis nuostatomis, į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją turi būti atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys, o į prašymą priimti administracinį sprendimą turi būti atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

Kas sietina su Pareiškėjo 2020-01-17 kreipimesi nurodytu prašymu pateikti informaciją apie jo senelio kapo numerį ir palaidojimo vietą, pažymėtina, kad Ministerija nedisponuoja Pareiškėjo prašoma pateikti informacija (dokumentais), susijusia su jo senelio kapo numeriu ir palaidojimo vieta. Atsižvelgiant į tai, Ministerija 2020-03-13 rašte Nr. (1.23.)7R-1623 tinkamai, t. y., laikydamasi Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintų nuostatų, paaiškino Pareiškėjui, jog Ministerija nerenka duomenų, susijusių su mirusiųjų laidojimo vieta, ir kad savo teritorijoje esančių kapinių registrą kiekviena savivaldybė rengia bei tvarko atskirai, tikslingai pasiūlydama Pareiškėjui dėl informacijos apie jo senelio kapo numerį ir palaidojimo vietą kreiptis į artimo giminaičio laidojimo vietos savivaldybės administraciją (pažymos 4.4.2 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierius taip pat pažymi, kad, remiantis tyrimo metu pateikta informacija (dokumentais), Regionų apygardos administracinio

teismas 2020-01-16 priėmė sprendimą administracinėje byloje Nr. <...> (kopija), kuriuo panaikino Joniškio rajono savivaldybės administracijos 2019-09-10 rašto Nr. (3.63)8-4333 dalį ir įpareigojo Joniškio rajono savivaldybės administraciją iš naujo pateikti Pareiškėjui atsakymą, nurodant, ar Skaistgirio seniūnija turi Pareiškėjo kreipimosi raštuose minimą Jurdaičių kaimo laidojimo ir kapų statinių registravimo knygą (žurnalą) (jeigu taip, ar joje yra užfiksuota tiksli Pareiškėjo artimo giminaičio palaidojimo vieta, laikas (data), kapo numeris ir pan.); jeigu prašomos informacijos (dokumentų) dėl pareiškėjo artimo giminaičio tikslios palaidojimo vietos, laiko, kapo numerio ir pan. administracijos Skaistgirio seniūnija neturi (negali pateikti Pareiškėjui), paaiškinti to priežastis ir nurodyti pagrindą, dėl kokių priežasčių prašoma informacija (dokumentai) neteiktina, bei instituciją, kuri galėtų pateikti šią informaciją (pažymos 4.1 punktas). Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, Joniškio rajono savivaldybės administracija, vykdydama pirmiau minėtą Regionų apygardos administracinio teismo 2020-01-16 sprendimą, pagal kompetenciją pateiks Pareiškėjui aktualią informaciją apie jo senelio kapo numerį ir palaidojimo vietą (arba nurodys motyvus, kodėl šios informacijos pateikti negali).

Kas sietina su Pareiškėjo 2020-01-17 kreipimesi pateiktu prašymu „pasisakyti“ dėl Sveikatos apsaugos ministerijos ir teismo veiklos, tyrimo metu Seimo kontrolierius įvertinęs Ministerijos 2020-03-13 atsakymo Nr. (1.23.)7R-1623 turinį nustatė, kad Ministerija iš esmės tinkamai, t. y., laikydamasi Taisyklių 35.3 punkte įtvirtintų nuostatų, paaiškino Pareiškėjui, kodėl jo prašymas įvertinti skundžiamų institucijų (Sveikatos apsaugos ministerijos ir teismo) veiklą netenkintinas, nurodė atsisakymo tai padaryti motyvus (pažymos 4.4.3 ir 4.4.4 punktai). Kas sietina su Pareiškėjo 2020-01-17 kreipimesi suformuluotu prašymu įvertinti Sveikatos apsaugos ministerijos veiklą, pažymėtina, kad kiekviena ministerija savo kompetencijos ribose veikia savarankiškai ir nėra viena kitai atskaitinga. Taigi, kaip ir nurodyta 2020-03-13 atsakyme Nr. (1.23.)7R-1623, Ministerija neturi teisinio pagrindo vertinti Sveikatos apsaugos ministerijos (ar kitos ministerijos) veiksmus (institucijų priimtus sprendimus). Seimo kontrolierius taip pat pažymi, kad nei Ministerijai, nei kitoms institucijoms nesuteikti įgaliojimai vertinti teismų (įtraukiant ir Regionų apygardos administracinio teismo) ir teisėjų veiklą. Vadovaujantis Teismų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies ir 2 straipsnyje įtvirtintomis teisės normomis, teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai, o teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi nuo kitų valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų ir kitų asmenų. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo doktrinoje taip pat yra pabrėžęs, kad „[...] pagal Konstituciją teismai – savarankiška ir nepriklausoma valdžia“, ir kad „[...] teisėjas neprivalo jokiai valstybės institucijai ar pareigūnams pasiaiškinti dėl savo nagrinėjamų bylų, [...]“, „Teisėjo sprendimus proceso įstatymuose nustatyta tvarka gali peržiūrėti ir pakeisti ar panaikinti tik aukštesnės pakopos teismas“ (pažymos 6 punktas). Taigi, Ministerija 2020-03-13 atsakyme Nr. (1.23.)7R-1623 pagrįstai nurodė (paaiškino) Pareiškėjui, kad jos kompetencijai nepriskirtina vertinti teismų (teisėjų) veiklą.

11. Pareiškėjas taip pat skundėsi Seimo kontrolieriui, kad: „Teisingumo ministerija vilkino atlikti veiksmus [...]“, „[...] 2020-03-13 Teisingumo ministerija atsakydama į [...] prašymą nesilaikė teisės aktuose numatytų terminų, [...]“ (pažymos 2.3 ir 2.4 punktai).

Visų pirma pažymėtina, jog, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 25 punkte įtvirtintomis nuostatomis, prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Atitinkamai, jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų, tačiau pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo

priėmimo dienos turi išsiųsti asmeniui pranešimą raštu ir nurodyti prašymo nagrinėjimo pratęsimu priežastis (Taisyklių 26 punktas). Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra konstatavęs, kad „[...] terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsimas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją“ (pažymos 7.2 punktas), ir kad „[...] praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą [...] terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo“ (pažymos 7.3 punktas).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, jog 2020-01-17 kreipimasis nebuvo išnagrinėtas ir atsakymas pateiktas per pirmiau minėtą 20 darbo dienų terminą, Pareiškėjas nebuvo informuotas apie sprendimą dėl 2020-01-17 kreipimosi nagrinėjimo termino pratęsimu, tokiu būdu pažeistos Taisyklių 25 ir 26 punktuose įtvirtintos nuostatos. Atsižvelgiant į tai, Ministerijai teiktina rekomendacija.

12. Apibendrinant, konstatuotina jog Pareiškėjo skundo dalis dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2020-03-13 raštu Nr. (1.23.) 7R-1623 teikiant Pareiškėjui atsakymą, yra pripažintina pagrįsta pagal pažymos 11 punkte pateiktas išvadas.

*Dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
2020-03-22aštu Nr. (1.23E) 7R-1775 teikiant Pareiškėjui atsakymą*

13. Vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus (informaciją), išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. To paties teisės akto 15 straipsnio 1 dalies 2 punkte reglamentuojama, kad institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones. Seimo kontrolierius taip pat atkreipia dėmesį, kad Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 13 punkte kaip vienas iš pagrindinių principų, kuriuo savo veikloje turi vadovautis viešojo administravimo subjektai, yra įtvirtintas išsamumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Kaip minėta, vadovaujantis Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintomis nuostatomis, į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją turi būti atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

Seimo kontrolierius tyrimo metu nustatė, kad Pareiškėjas 2020-02-14 kreipėsi į Vyriausybę, norodydamas, jog Ministerijos elektroninio pašto serveriai galimai blokuoja Pareiškėjo siunčiamą korespondenciją, nepristato Pareiškėjo el. laiškų, bei prašydamas pateikti informaciją, kur viešojoje erdvėje galima susipažinti su atitiktis lentelėmis teisės aktų projektams, kurie perkelia (įgyvendina) Europos Sąjungos direktyvas (pažymos 4.5 punktas).

Atsižvelgdama į tai, Vyriausybės kanceliarija 2020-02-17 raštu Nr. PSA-193 persiuntė Pareiškėjo 2020-02-14 kreipimąsi pagal kompetenciją nagrinėti Ministerijai, apie tai informavo Pareiškėją (pažymos 4.6 punktas). Atitinkamai, Ministerija išnagrinėjo Vyriausybės kanceliarijos persiūtą 2020-02-14 kreipimąsi ir 2020-03-22 raštu Nr. (1.23E) 7R-1775 pateikė Pareiškėjui atsakymą (pažymos 4.7 punktas).

Pareiškėjas skundėsi Seimo kontrolieriui, kad „2020-03-22 iš Teisingumo ministerijos buvo gautas klaidinantis nemotyvuotas atsakymas Nr. (1.23E) 7R-1775“ (pažymos 2.7 punktas).

Seimo kontrolierius, tyrimo metu įvertinęs Ministerijos 2020-03-22 atsakymo Nr. (1.23E)

7R-1775 turinį, nustatė, kad jame Ministerija tinkamai, t. y., vadovaudamasi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 2 punkte ir Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintomis nuostatomis, išsamumo, gero administravimo principais, detaliai paaiškino Pareiškėjui, kur viešojoje erdvėje jis gali susipažinti su atitiktis lentelėmis teisės aktų projektams, perkeliantiems (įgyvendinantiems) Europos Sąjungos direktyvas: Lietuvos Respublikos Seimo duomenų bazėje (www.lrs.lt, pasirenkant „Teisės aktų, projektų ir susijusių dokumentų paieška“), tinklalapyje EUR-Lex (www.eur-lex.europa.eu, skiltyje „Nacionalinė teisė ir teismų praktika“ arba skiltyje „Perkėlimas į nacionalinę teisę“), tinklalapyje www.manoeuropa.lt, skiltyje „ES teisės aktai“ (pažymos 4.7.1, 4.7.3 punktai). Šiame kontekste atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, kurioje konstatuota, kad „[...] atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų“ (pažymos 7.1 punktas).

Teisingumo ministerija 2020-03-22 atsakyme taip pat pažymėjo, kad Pareiškėjas, kaip elektroninių laiškų siuntėjas, nėra blokuojamas (pažymos 4.7.4 punktas). Visgi, atsižvelgiant į Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytas aplinkybes (pažymos 2.5 punktas), Ministerijai tikslinga išsiaiškinti, kodėl Ministerijai siųsti Pareiškėjo elektroniniai laišakai galimai buvo blokuojami, t. y., dėl kokių priežasčių Pareiškėjo elektroniniai laišakai galimai nepasiekė Ministerijos, ir imtis priemonių, kad ateityje panašaus pobūdžio probleminių situacijų būtų išvengta. Atitinkamai, atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Taisyklių 21 punkto nuostatomis, asmuo, prašymą ar skundą teikiantis institucijai elektroniniu paštu, turi jį išsiųsti oficialiu institucijos elektroninio pašto adresu, nurodytu institucijos interneto svetainės pradžios tinklalapyje.

14. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta (ypač atkreipiant dėmesį į tai, kad Ministerija pateikė Pareiškėjui 2020-02-14 kreipimesi prašomą informaciją), konstatuoti, kad Ministerijos 2020-03-22 atsakymas Nr. (1.23E) yra netinkamas, Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, nėra pagrindo, todėl Pareiškėjo skundo dalis dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo 2019-04-15 kreipimąsi elektroniniu paštu ir teikiant atsakymą, yra atmestina.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2020-03-13 raštu Nr. (1.23.) 7R-1623 teikiant X atsakymą, pripažinti pagrįsta.

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2020-03-22 raštu Nr. (1.23E) 7R-1775 teikiant X atsakymą, atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai rekomenduoja:

17.1 imtis priemonių tam, kad ateityje Teisingumo ministerijai gavus asmenų prašymus (skundus), atsakymai į juos būtų parengiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų;

17.2 išsiaiškinti, kodėl Teisingumo ministerijai siųsti X elektroniniai laišakai galimai buvo

blokuojami, t. y., dėl kokių priežasčių X elektroniniai laišakai galimai nepasiekė Teisingumo ministerijos, ir imtis priemonių, kad ateityje panašaus pobūdžio probleminių situacijų būtų išvengta.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas